

Miljødirektoratet

Bergen 23.07.18

Postboks 5672 Torgarden

7485 Trondheim

post@miljodir.no

kopi; -Noregs Grunneigar og Sjølaksefiskarlag,

-Norske Lakseelver

Bekymringsmelding og bønn om hastetiltak

Sommeren 2018 har så langt vært ekstremt tørr og nedbørfattig i flere regioner. Eksempelvis har det på Vestlandet vært ekstrem tørke siden midten av mai, mens det i Trøndelag har vært uvanlig lite nedbør. Dette har ført til uvanlig lav vannføring og høy vanntemperatur over lang tid i flere vassdrag, noe som har ført til at laksen blir stående i fjordsystemene i påvente av vann.

SalmonCamera er bekymret for at sjølaksefisket i år kan overbeskatte laksestammene i en situasjon hvor laksen oppholder seg uvanlig lenge i fjordene, og ber om at Direktoratet raskest mulig gjør vurderinger hvorvidt hastetiltak for å stanse sjølaksefisket i påvente av mer naturlig oppgang i elvene, bør iverksettes.

Videre er SalmonCamera bekymret for at temperaturene i elvene er for høy til å kunne foreta forsvarlig gjenutsetting, og ber Direktoratet raskest mulig vurdere å iverksette tiltak for å stanse fiske i vassdrag hvor vanntemperatur nærmer seg 16-17 grader. Dette for å forhindre betydelig risiko for økt dødelighet ved utøvelse av C&R fiske.

SalmonCamera ønsker en rask tilbakemelding på hvilke tiltak Direktoratet vil iverksette.

SalmonCamera imøteser en detaljert tilbakemelding om hvilke vurderinger som legges til grunn dersom Direktoratet *ikke* ser det nødvendig å treffe tiltak, samt hvilke grenseverdier man ser for seg å måtte være til stede før eventuelle tiltak iverksettes i fremtiden.

Sommeren 2018 har så langt vært ekstremt tørr og nedbørfattig i flere regioner.

I Trøndelag har dette ført til at vannføringen selv i store vassdrag som Gaula og Orkla har vært rekordlav. I Orkla, som via kraftregulering har minstevannføring på 20 m², har den tørre sommeren ført til svært lav magasinbefylling. Fylkesmannen og NVE innvilget derfor en søknad om redusert minstevannføring ned til 10 m² fra Trønder Energi Kraft (TEK). Vannføringen i Gaula har også vært veldig lav og ned mot 10% av det normale for årstiden.

I flere vassdrag på Vestlandet er magasinbefyllingen nå så lav at det ikke er tilstrekkelig vann tilgjengelig til å oppfylle akseptable vannforhold, hverken for overlevelse av yngel eller andre organismer. Flere steder tettes elvebunnen av uvanlig stor oppblomstring av alger, grønske, mose og slim, noe som sammen med høy temperatur og lavt oksygeninnhold, trolig vil føre til redusert overlevelse for flere arter og organismer.

Når det gjelder fangst av laks i vassdragene så har disse etter forholdene tidvis vært gode, men eksempelvis for Gaula og Orkla, betydelig lavere enn på samme tid som f.eks. 2017. Videotellinger på Bjørsetdammen i Orkla per 9.7. viser at oppvandring bare ligger på ca. 60 % sammenlignet med 2017 og også en del lavere enn i 2016 (rapport fra Skandinavisk Naturovervåking). Etter den tid har TEK som beskrevet over fått redusert minstevannføringen Orkla til det halve.

Fangst og merkinga av laks ved merkestasjonen på Agdenes indikerer så langt et middels innsig av mellomlaks, mens andelen storlaks er lav.

Lakseelver som Gaula og Orkla som tidligere hadde store og robuste laksebestander, har i de siste årene (kanskje med unntak av 2017) slitt med å oppnå gytebestandsmålet. I siste rapport fra VRL står det at det er fare for at forvaltningsmålet ikke er nådd for laksebestandene i Gaula og Orkla.

SalmonCamera mener situasjonen i Trøndelag kan beskrives som;

-lav vannføringen i elvene i Trondheimsfjorden, -til dels lav oppvandring over teller i Orkla, - middels innsig av mellomlaks og lite storlaks til fjorden, -lite nedbør i langtidsværmeldingen og at store vassdrag som Gaula og Orkla i flere år har slitt med å nå gytebestandsmålene.

Dette mens det pågående sjølaksefiske på laks som vandrer rundt i fjordsystemene i påvente av vann i elvene, foregår uten kvotebegrensning.

Algeoppblomstring av kalkalger i sjøen og ekstremt lav vannføring i vassdrag har gitt sjølaksefiskerne svært gode fangstforhold. De signaler vi mottar tyder da også på at fangstene er gode, men manglende løpende rapportering gjør det vanskelig for oss å vurdere eksakt *hvor* gode disse er. Og fortsatt er det 14 dager igjen av kilenotfiskesesong (8 effektive fiskedager). Sjølaksefisket er et fiske og en beskatning på blandede bestander og det kan derfor med denne sesongs spesielle forhold i vassdragene til Trondheimsfjorden,

være en overhengende fare for at viktige laksebestander som for eksempel Gaula og Orkla blir for hardt beskattet.

Sesongen 2012, med stor vannføring over tid i elvene, viste i ettertid at en for stor andel av laksen ble fisket opp i elvene, med det resultat at det trolig var for lite gytefisk igjen til slutt. Den situasjonen medførte en del støy i media med kritikk av hvorfor det ikke ble tatt grep og fisket stoppet, eller redusert, i tide.

For 2018 er det en fare for at en slik situasjon igjen vil oppstå, kun med den forskjell at en for stor andel av laksen nå blir fisket opp i sjøen.

Etter 2012 sesongen er det blitt tatt grep i vassdragene og kvotene er strammet ytterligere inn. I tillegg ble sjølaksefisket også avkortet med en uke i starten. Flere av vassdragene innførte også fredning av hunnlaks i hele eller deler av sesongen. Men gitt de høye vanntemperaturer i flere elver, kan vi vanskelig se at en slik regulering (gjenutsetting av hunnfisk) vil kunne ha den ønskede effekt, da man må påregne betydelig forhøyet dødelighet ved C&R ved høye vanntemperaturer.

Det går en smertegrense på hvor strenge kvoter og begrensninger et vassdrag kan ha før det er like greit å stenge vassdraget for fiske. Med den vannføring og temperatur man p.t. ser, er denne grensen nå trolig nådd for flere vassdrag i Trøndelag og på Vestlandet. For Orkla og Gaula sin del så sliter de allerede med å få aksept for begrensningene blant fiskere. Særlig siden det i sjølaksefiskesesongen ikke er noen kvoter eller andre begrensninger på beskatning utenom helgefredningen.

SalmonCamera mener tiltak må settes inn i et forsøk på å sikre at det høsten 2018 blir nok laks igjen til å minst oppnå gytebestandsminimum i vassdragene. For Trondheimsfjorden sin del, synes det som at slike tiltak bør innføres omgående og være i effekt i alle fall inntil situasjonen normaliserer seg. Følgelig er det utfordrende å forstå hvordan det pågående sjølaksefisket kan forsvares å fortsette under de rådende forhold.

SalmonCamera mener at Direktoratet bør stanse C&R fisket i vassdrag med vanntemperaturer opp mot 17 grader, inntil situasjonen normaliserer seg.

I et langsiktig perspektiv bør det utarbeides klare retningslinjer som angir under hvilke forhold hvor fiske i sjø og elv stanses automatisk. Videre bør Direktoratet utarbeide klare grenseverdier for hvor høye vanntemperaturer og tilhørende lave oksygen nivåer C&R fiske kan tillates under.

Vennlig hilsen

SalmonCamera

v/ daglig leder, Rune Jensen

SalmonCamera
Bellevue 4
5019 Bergen

rune@SalmonCamera.com
Tlf + 47 92 61 02 90
www.SalmonCamera.com

